

ВІДГУК

опонента доктора юридичних наук, професора

**Івановської Алли Миколаївни на дисертацію Бортняк Катерини
Василівни «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової
діяльності в сфері науки», яка представлена на здобуття наукового
ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право**

1. Актуальність обраної теми дослідження. Дисертація Катерини Василівни Бортняк «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності в сфері науки» є своєчасним і значущим дослідженням, що відповідає сучасним потребам українського суспільства. У контексті реформування державного управління, інтеграції України до європейського правового простору та необхідності забезпечення прозорості й ефективності державного контролю, тема дослідження є надзвичайно актуальною.

Сучасна наука як галузь економіки й суспільного розвитку вимагає ефективного управління, що передбачає застосування новітніх підходів до контролю та моніторингу. Проблематика дисертації охоплює низку ключових аспектів, серед яких питання вдосконалення правового регулювання контрольно-наглядової діяльності, забезпечення відповідності її механізмів міжнародним стандартам і адаптація до цифрових викликів. У роботі справедливо зазначено, що контрольно-наглядова діяльність є важливим інструментом підтримки високих стандартів у науці, забезпечення ефективного використання ресурсів та підвищення відповідальності суб'єктів наукової діяльності.

Зважаючи на значну кількість викликів, з якими стикається сучасна наукова сфера, таких як оптимізація фінансування, забезпечення інноваційного розвитку та міжнародної співпраці, дослідження адміністративно-правових аспектів державного контролю є нагальною потребою. Дисертація авторки спрямована на аналіз цих проблем і пропозицію реалістичних шляхів їх вирішення.

Окрім того, в роботі підкреслюється важливість впровадження принципів Good Governance у контрольню-наглядову діяльність. Це сприятиме покращенню прозорості й підзвітності управлінських процесів, що особливо актуально для досягнення стратегічних цілей сталого розвитку України.

Таким чином, актуальність обраної теми дослідження є беззаперечною. Дисертація охоплює як теоретичні, так і практичні аспекти, що дозволяє їй стати важливим внеском у розвиток адміністративного права і вдосконалення системи державного управління у сфері науки.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність і наукова новизна. Дисертація Катерини Василівни Бортняк демонструє високий рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які базуються на ґрунтовному аналізі теоретичних джерел, практичного матеріалу та використанні сучасного методологічного інструментарію. Автор застосовує комплексний міждисциплінарний підхід, що дозволяє враховувати специфіку адміністративно-правових відносин у сфері науки.

Достовірність положень дисертації забезпечується наступними чинниками:

- Аналізом законодавчої бази. Авторка проводить всебічний аналіз нормативно-правових актів України, які регулюють контрольню-

наглядову діяльність у сфері науки, що створює міцний фундамент для формулювання висновків і пропозицій.

- Використанням сучасних методів дослідження. У роботі застосовуються такі методи, як системний аналіз, порівняльно-правовий підхід, моделювання та прогностичний аналіз, що забезпечує глибину й об'єктивність отриманих результатів.
- Опрацюванням емпіричного матеріалу. Авторка використовує реальні дані про функціонування системи державного контролю у сфері науки, що підсилює прикладну цінність роботи та підтверджує наукову новизну.

Наукова новизна дисертації полягає у таких аспектах:

- Розробка адаптивної моделі управління у сфері науки. Авторка пропонує впровадження моделі, яка враховує специфіку наукової діяльності та дозволяє ефективно реагувати на сучасні виклики, зокрема цифровізацію та глобалізацію.
- Інтеграція принципів Good Governance. Впровадження цих принципів у механізми контрольно-наглядової діяльності сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності управління.
- Запровадження механізмів громадського моніторингу. У роботі обґрунтовано необхідність залучення громадських організацій та інституцій до процесів контролю, що сприятиме формуванню відкритого й прозорого середовища у сфері науки.
- Рекомендації щодо цифровізації контрольно-наглядової діяльності. Авторка пропонує впровадження цифрових інструментів, таких як автоматизовані системи моніторингу та аналізу даних, що забезпечить оперативність і об'єктивність управлінських рішень.

- Комплексний підхід до аналізу міжнародного досвіду. Робота містить порівняльний аналіз практик контрольно-наглядової діяльності в країнах Європейського Союзу, що дозволяє адаптувати прогресивні моделі до українських реалій.

Висновки та рекомендації авторки відзначаються наступними характеристиками:

- Чіткість і логічність. Усі положення роботи логічно впливають із мети та завдань дослідження, що забезпечує їхню послідовність.
- Практична спрямованість. Рекомендації щодо вдосконалення законодавства, процедур контролю та моніторингу можуть бути впроваджені у роботу державних органів.
- Універсальність. Запропоновані моделі та підходи можуть бути адаптовані для інших сфер державного управління, що підкреслює міждисциплінарний характер дослідження.

Методологія дослідження, використана в роботі, заслуговує на окрему увагу. Авторка вдало поєднує теоретичний і емпіричний підходи, що дозволяє сформулювати обґрунтовані висновки. Відзначається також використання кількісних та якісних методів аналізу, що сприяє комплексному дослідженню проблематики.

Таким чином, ступінь обґрунтованості положень і рекомендацій у дисертації є високим, що забезпечує їхню достовірність і наукову новизну. Отримані результати є вагомим внеском у розвиток адміністративного права та створюють базу для подальших наукових досліджень у сфері державного управління наукою.

3. Оцінка змісту дисертації, її завершеності, оформлення.

Дисертація Катерини Василівни Бортняк «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності в сфері науки» є завершеним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Структура роботи є логічно побудованою та забезпечує чіткість викладу матеріалу. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів основного тексту, висновків, списку використаних джерел та додатків. Кожен елемент структури виконує свою функцію, забезпечуючи системність та послідовність дослідження.

- *Вступ* чітко окреслює основні аспекти дослідження: актуальність теми, мету, завдання, об'єкт, предмет, методологію, наукову новизну та практичне значення. Це дозволяє одразу зрозуміти ключові орієнтири роботи.
- *У першому розділі* подано огляд теоретичних і методологічних основ контрольно-наглядової діяльності, що формує фундамент для подальшого аналізу.
- *Другий розділ* містить ретроспективний аналіз розвитку правового регулювання у сфері науки, що дозволяє зрозуміти динаміку змін та їхній вплив на сучасні підходи.
- *У третьому розділі* авторка зосереджується на актуальних проблемах правового регулювання контрольно-наглядової діяльності та пропонує шляхи їх вирішення.
- *Четвертий розділ* присвячений розробці практичних рекомендацій, зокрема щодо впровадження адаптивних моделей управління.
- *П'ятий розділ* містить порівняльно-правовий аналіз міжнародного досвіду, що дозволяє адаптувати прогресивні підходи до українських реалій.

В робота продемонстровано глибоке розуміння автором специфіки контрольно-наглядової діяльності у сфері науки. У ній розглядаються ключові аспекти функціонування системи державного контролю, включаючи:

- Визначення основних проблем чинного правового регулювання.
- Впровадження нових підходів до моніторингу наукової діяльності.
- Використання цифрових технологій у контрольно-наглядовій діяльності.
- Забезпечення прозорості та підзвітності управлінських процесів.

Авторка ретельно аналізує як українське законодавство, так і міжнародний досвід, що забезпечує комплексність і наукову повноту дослідження.

Дисертація є цілісним і завершеним дослідженням. Усі положення роботи логічно пов'язані між собою, а висновки підтверджують результати, отримані у кожному розділі. Основні ідеї роботи послідовно викладено, а запропоновані рекомендації демонструють їхню практичну цінність.

Робота відповідає всім вимогам до наукових дисертацій. Текст структурований, чіткий і зрозумілий, що сприяє легкому сприйняттю матеріалу. У роботі використано сучасний науковий апарат:

- Широкий перелік літератури, що включає як вітчизняні, так і зарубіжні джерела.
- Застосування таблиць, схем та діаграм для ілюстрації окремих положень дослідження.
- Коректне цитування та посилання на джерела.

Дисертація Бортняк Катерини Василівни є завершеним дослідженням, яке охоплює як теоретичні, так і практичні аспекти контрольно-наглядової діяльності. Зміст, структура та оформлення роботи відповідають сучасним науковим стандартам, що підкреслює високий рівень підготовки автора.

4. Значущість дослідження для науки і практики і шляхи його використання.

Дисертація Катерини Василівни Бортняк є важливим внеском у розвиток адміністративного права та вдосконалення контрольно-наглядової діяльності у сфері науки. Проведене дослідження має не лише теоретичне, але й значне практичне значення, що підтверджується конкретними рекомендаціями, які можуть бути використані як на рівні законотворчої діяльності, так і в практиці державного управління.

Значущість роботи для науки полягає в тому, що вона ґрунтовно висвітлює важливі аспекти правового регулювання контрольно-наглядової діяльності у сфері науки, зокрема через аналіз основних теоретичних підходів і моделей управління. Дисертація формує новий підхід до розуміння ролі державного контролю в забезпеченні ефективності наукової діяльності. У роботі детально розкриваються принципи Good Governance, які автор пропонує застосувати для створення прозорої та ефективної системи моніторингу. Запропоновані автором моделі управління, інтегровані з механізмами цифровізації, створюють міцний фундамент для подальшого розвитку адміністративного права в контексті сучасних викликів.

Практичне значення дисертації полягає у можливості її результатів для вдосконалення нормативно-правового забезпечення державного управління. Автор пропонує конкретні шляхи модернізації законодавства у сфері ліцензування, акредитації та моніторингу наукових установ. Запропоновані моделі управління спрямовані на оптимізацію ресурсів, підвищення ефективності функціонування державних органів і забезпечення більшої прозорості в управлінських процесах. Це особливо важливо в умовах інтеграції України до європейського правового простору.

Дослідження також є цінним для практичної діяльності органів виконавчої влади, відповідальних за управління науковою сферою. Результати дисертації можуть бути використані для підвищення ефективності роботи державних установ через впровадження автоматизованих систем моніторингу, аналізу ризиків і звітності. Цифровізація державного контролю, на яку звертає увагу автор, може значно зменшити адміністративне навантаження, підвищити швидкість прийняття рішень і забезпечити їх прозорість. Крім того, впровадження громадського моніторингу, запропонованого автором, дозволить залучити до процесу оцінки результатів наукової діяльності зацікавлені сторони, що сприятиме підвищенню довіри до державного управління.

Результати дослідження також мають значення для навчального процесу. Робота може бути використана у підготовці майбутніх фахівців у сфері адміністративного права, державного управління та менеджменту науки. Це дозволить формувати у студентів системне розуміння важливості контрольно-наглядової діяльності у сфері науки та підвищити їхню обізнаність щодо сучасних інструментів управління. Крім того, дисертація може стати корисною базою для підготовки курсів з державного контролю, моніторингу та цифровізації управління.

Окремо слід зазначити перспективність роботи для міждисциплінарних досліджень, які поєднують адміністративне право, інформаційні технології та управління. Авторка демонструє, як можна інтегрувати сучасні технології до традиційних правових механізмів, що відкриває нові можливості для дослідження взаємодії держави, науки та суспільства. Запропоновані підходи є універсальними й можуть бути адаптовані до інших галузей державного управління, що значно підвищує їхню цінність.

Таким чином, дисертація Катерини Василівни Бортняк має велике значення для науки і практики. Запропоновані рекомендації є актуальними й можуть бути реалізовані у коротко- та середньостроковій перспективі. Робота становить важливу наукову основу для подальших досліджень у сфері контрольно-наглядової діяльності, а її практичне застосування сприятиме підвищенню ефективності державного управління в умовах цифрової трансформації.

5. Дискусійні положення дисертаційного дослідження, зауваження та пропозиції.

Дисертація Катерини Василівни Бортняк є фундаментальним дослідженням, яке охоплює широкий спектр питань, пов'язаних із контрольно-наглядовою діяльністю у сфері науки. Разом із високим рівнем виконання роботи та її практичною значущістю, деякі положення роботи викликають науковий інтерес для подальшої дискусії. Наведені зауваження й пропозиції мають конструктивний характер і спрямовані на вдосконалення представлених результатів.

1. Обґрунтування механізмів цифровізації контрольно-наглядової діяльності. У роботі авторка детально розглядає впровадження цифрових технологій у процеси моніторингу та контролю. Однак окремі аспекти цифровізації, такі як питання інтеграції різних державних систем управління, викликають додаткові питання. Наприклад, було б корисно розширити аналіз впливу цифровізації на зниження бюрократичного навантаження, особливо у взаємодії між науковими установами та органами державного контролю.

2. Фінансово-економічне обґрунтування запропонованих моделей. Запропонована адаптивна модель управління у сфері науки виглядає

перспективною, однак у дисертації недостатньо розкрито економічну складову її реалізації. Було б доцільно надати фінансовий аналіз витрат і очікуваних результатів впровадження запропонованих механізмів. Такий підхід дозволив би оцінити економічну ефективність інновацій, запропонованих у роботі.

3. Розширення аналізу міжнародного досвіду. У роботі проведено ґрунтовний порівняльний аналіз законодавства країн ЄС. Однак включення прикладів із практики країн Північної Америки чи Азії могло б значно розширити базу для розробки рекомендацій. Зокрема, досвід Сінгапуру в інтеграції інноваційних технологій у сфері державного управління міг би стати важливим доповненням до вже представленого аналізу.

4. Залучення громадськості до моніторингу. У дисертації обґрунтовано необхідність залучення громадськості до контрольної-наглядової діяльності. Водночас механізми такої взаємодії потребують деталізації. Наприклад, було б цікаво побачити конкретні рекомендації щодо впровадження громадських рад або використання відкритих платформ для залучення зацікавлених сторін до оцінки результатів наукової діяльності.

Незважаючи на наведені зауваження, важливо підкреслити, що вони мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну високу оцінку дисертації. Усі пропозиції спрямовані на розширення напрямків подальших досліджень у цій важливій сфері. Дисертація Катерини Василівни Бортняк є вагомим внеском у розвиток адміністративного права та вдосконалення контрольної-наглядової діяльності у сфері науки. Її положення і висновки заслуговують на високу оцінку, а представлені механізми мають значний потенціал для практичного застосування.

6. Загальний висновок.

Дисертація Катерини Василівни Бортняк «Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності в сфері науки» є завершеним, актуальним і ґрунтовним науковим дослідженням, яке відповідає всім вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Робота відзначається як високим теоретичним рівнем, так і значною практичною спрямованістю.

Дослідження відображає глибоке розуміння автором проблематики, характеризується логічною структурою, обґрунтованістю наукових положень, висновків і рекомендацій. У дисертації запропоновано нові підходи до вдосконалення контрольно-наглядової діяльності у сфері науки, зокрема через впровадження принципів Good Governance, адаптивних моделей управління, цифрових технологій та механізмів громадського моніторингу. Авторка виявила здатність до критичного аналізу, творчого підходу та формулювання практичних рекомендацій, які мають значний потенціал для реалізації в сучасних умовах.

Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони лише свідчать про широту піднятої проблематики й відкривають перспективи для подальших досліджень у цій галузі.

Таким чином, враховуючи актуальність новизну, важливість одержаних наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна робота відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, а її авторка - Катерина Василівна Бортняк заслуговує на присудження наукового ступеня

доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Опонент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова

Алла ІВАНОВСЬКА

Підпис *Алла Івановська*
ЗАСВІДЧУЮ:
Вчений секретар університету

Світлана



Світлана